

วิธีดำเนินการวิจัย และรวบรวมข้อมูล

สภาพการณ์บริหารของวิทยาลัยครูในภาคใต้ เกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษา ประสบปัญหาการสร้างความเข้าใจ ในเรื่องบทบาท สิทธิหน้าที่อันจะมีต่อวิทยาลัยและสังคมส่วนรวม ทั้งนี้เนื่องจากสังคมไทยแต่ดั้งเดิมนั้น เป็นสังคมแห่งกรอบประเพณี โดยเฉพาะนักศึกษาเป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย นอบน้อมต่อครูอาจารย์ ฉะนั้นชีวิตความเป็นอยู่ในวิทยาลัยเป็นไปอย่างสงบและมีระเบียบ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์เป็นไปอย่างลึกซึ้ง แต่นักศึกษาส่วนใหญ่มักจะวางเฉยในกิจกรรมเสริมวิชาการ

ในปัจจุบันสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะภาวการณ์ทางสังคมหลังจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งยิ่งใหญ่ เมื่อ 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้นมา นักศึกษาได้เปลี่ยนบทบาทของตนไปมาก จนบางครั้งเกิดเป็นข้อขัดแย้ง ระหว่างผู้บริหารกับนักศึกษา เพื่อจะโคธราบปัญหาและขอเท็จจริงดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ 5 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างของระบบบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคใต้
2. เพื่อศึกษาความเห็น ความเข้าใจ ในเรื่องการบริหารกิจการนักศึกษาของผู้บริหารและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับกิจการนักศึกษา
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็น และความต้องการของนักศึกษา ที่มีต่อการบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครู
4. เพื่อทราบถึงวิธีการบริหารกิจการนักศึกษา
5. เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้น เกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

วิทยาลัยที่จะศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่วิทยาลัยครูในภาคใต้ เฉพาะที่เปิดทำการสอนแล้วเพียง 4 แห่ง คือ วิทยาลัยครูยะลา วิทยาลัยครูสงขลา วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช และวิทยาลัยครูภูเก็ต ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ประชากรของ

วิทยาลัยครูทั้ง 4 แห่ง โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับกิจการนักศึกษา แห่งละ 25 คน รวมประชากรในกลุ่มนี้ จำนวน 100 คน

2. กลุ่มนักศึกษา ใต้นักศึกษาภาคปกติ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จากจำนวนนักศึกษาของวิทยาลัยครูทั้ง 4 แห่ง เฉพาะระดับ ป.กศ. และ ระดับ ป.กศ. ชั้นสูง

จำนวนนักศึกษา ระดับ ป.กศ. 50 คน

จำนวนนักศึกษา ระดับ ป.กศ. ชั้นสูง 50 คน

รวมประชากรที่เป็นนักศึกษาทั้งหมด 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สำรวจข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความเข้าใจ คุณภาพ ประสิทธิภาพและปัญหา เกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษา ก่อนสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากตำราการบริหารการศึกษา เอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผลงานการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษา ทั้งของไทยและของต่างประเทศอย่างละเอียด แล้วจึงได้ประมวลความรู้จาก หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเหล่านั้นมาสร้างเป็นแบบสอบถาม เพื่อถามผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในการค้นคว้าวิจัย ได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุด โดยใช้ถามผู้บริหาร อาจารย์ชุดหนึ่ง ส่วนอีกชุดหนึ่งใช้สอบถามนักศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคใต้

เนื้อหาในแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด มีเนื้อเรื่องครอบคลุม หลักการปฏิบัติ เกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษาที่วิทยาลัยครูต่าง ๆ กำลังกระทำอยู่ โดยเลือกเนื้อเรื่องที่จะศึกษาและเห็นว่าสำคัญเพียง 8 เรื่อง ดังต่อไปนี้

1. การรับสมัครและการสรรหานักศึกษา
2. การประเมินิเทศและการลงทะเบียน
3. การแนะแนว
4. การบริการเกี่ยวกับสุขภาพ

5. การบริการหอพัก
6. วินัยนักศึกษา
7. องค์การนักศึกษาและกิจกรรมนักศึกษา
8. การช่วยเหลือทางการเงินและสวัสดิการอื่น ๆ

ลำดับชั้นการสร้างเครื่องมือ

ขั้นที่ 1 ตั้งคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตาม หลักการ ทฤษฎี ของการบริหาร
กิจการนักศึกษา ทั้ง 8 เรื่อง ได้คำถามเรื่องละ 15 ข้อ รวมคำถามทั้งหมด 120 ข้อ

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบคำถามในแต่ละเรื่องว่าครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ แต่เมื่อ
พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องที่ 7 คือเรื่ององค์การนักศึกษาและกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งเป็น
เรื่องสำคัญของการบริหารกิจการนักศึกษา จึงได้ตั้งคำถามเพิ่มเติมในค่านี้อีก 10 ข้อ
รวมคำถามทั้งหมด 130 ข้อ

ขั้นที่ 3 นำคำถามทั้งหมดไปเพื่อนิสิต ที่เคยทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหาร
กิจการนักศึกษา และเพื่อนนิสิตที่กำลังเรียนรายวิชา "กิจกรรมนักเรียน" ช่วยพิจารณา
ปรับปรุงแก้ไข โดยได้รวบรวมคำถามที่มีใจความคล้ายคลึงกัน มารวมเป็นข้อเดียวกัน
แล้วเรียงลำดับข้อให้เป็นไปตามลำดับเรื่องเสียใหม่ การปรับปรุงคำถามขั้นนี้เหลือคำถาม
เพียง 89 ข้อ

ขั้นที่ 4 นำคำถามที่เหลือจาก ขั้นที่ 3 ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ
อีก 8 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ภิญโญ สาธร รองศาสตราจารย์
ดร. ประพันธ์พงศ์ เวชชาชีวะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุมิตร คุณานุกร อาจารย์ ดร.
วชิรญา บัวศรี อาจารย์ ดร. อมรชัย ตันติเมธ อาจารย์ ดร. เจริญผล สุวรรณโชติ
อาจารย์ ดร. ทองอินทร์ วงศ์โสธร และอาจารย์สุนีย์ สิ้นสุเคชะ ช่วยพิจารณาให้ข้อคิด
ตรวจสอบคำถามให้ตรงกับเนื้อหาวิชา ตัดตอนคำถามที่ไม่ตรงประเด็นออกไป ตลอดจน
แก้ไขสำนวนภาษาให้ถูกต้อง และแบบฟอร์มให้รัดกุมยิ่งขึ้น ผู้เชี่ยวชาญที่กล่าวนามมานี้
ผู้วิจัยได้ไปเรียนปรึกษาด้วยตนเอง

ชั้นที่ 5 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วจากชั้นที่ 4 นำไปทดลองใช้ (Try out) ที่วิทยาลัยครูสวนสุนันทา โดยถามผู้บริหารและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับกิจการนักศึกษา จำนวน 25 คน ถามนักศึกษา จำนวน 30 คน จากการใช้ครั้งนี้ ได้คัดหาคำถามที่ผู้ตอบได้เสนอแนะว่า "ไม่ควรถาม" ข้อที่ "ไม่ตอบ" และข้อที่ตอบว่า "ไม่เข้าใจ" ออกทั้งหมด จึงเหลือคำถามครั้งสุดท้ายที่เชื่อว่าเป็นคำถามที่มีความเชื่อมั่นสูง เพียงตรง และถูกต้อง โดยครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 8 เรื่องเพียง 60 ข้อ ก่อนที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ได้นำแบบสอบถามนี้ ไปปรึกษาอาจารย์นพพงษ์ บุญจิตราคุศล อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยอีกครั้งหนึ่ง เพื่อขอความเห็นชอบก่อนที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ชุด

ชุดที่ 1 ใช้แบบสำรวจที่ 1 เป็นแบบสอบถาม สำหรับถามประชากรในกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับกิจการนักศึกษา

ชุดที่ 2 ใช้แบบสำรวจที่ 2 เป็นแบบสอบถาม สำหรับถามประชากรในกลุ่มที่เป็นนักศึกษา

แบบสำรวจที่ใช้เป็นแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด มีเนื้อหาตามลำดับข้อตรงกัน แต่ละชุดแบ่งออกเป็นตอน ๆ ได้ 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทางสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้บริหารอาจารย์ ถาม 3 ข้อ คือ ตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับกิจการนักศึกษา เพศ และวุฒิ ส่วนของนักศึกษา ถาม 3 ข้อเช่นเดียวกัน คือ ระดับชั้นที่กำลังเรียน เพศ และสภาพสมรส

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักการที่กำลังปฏิบัติ ในการบริหารกิจการนักศึกษา มีคำถามทั้งหมด จำนวน 36 ข้อ

ตอนที่ 3 ถามเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพและปัญหา ตามเนื้อเรื่องที่ได้ถามมาแล้วในตอนที่ 2 ในตอนนี้มีคำถามทั้งหมด 24 ข้อ

รวมคำถามในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ทั้งหมด 60 ข้อ

เนื้อหาในแบบสอบถามทั้ง ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 จำนวน 60 ข้อ ได้แบ่งคำถามออกเป็นเรื่อง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การรับสมัครและการสรรหานักศึกษา จำนวน 7 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 11.60
2. การประเมินิเทศและการลงทะเบียน จำนวน 5 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 8.30
3. การแนะแนว จำนวน 8 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 13.30
4. การบริการเกี่ยวกับสุขภาพ จำนวน 8 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 13.30
5. การบริการหอพัก จำนวน 5 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 8.30
6. วินัยนักศึกษา จำนวน 7 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 11.60
7. องค์การนักศึกษาและกิจกรรมนักศึกษา จำนวน 15 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 25.00
8. การช่วยเหลือด้านการเงินและสวัสดิการอื่น ๆ จำนวน 5 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 8.30

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การนำแบบสำรวจไปสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณา และได้รับความร่วมมือจาก รองอธิบดีกรมการฝึกหัดครู ดร.สายหยุด จำปาทอง ซึ่งได้ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมการฝึกหัดครู ได้มีหนังสือราชการแนะนำตัวผู้วิจัย ขอความร่วมมือและขอให้อำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถาม ไปยังผู้อำนวยการของ วิทยาลัยครูในภาคใต้ทั้ง 4 แห่ง ตามหนังสือของกรมการฝึกหัดครู ที่ ศธ.0304/ว-18694 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2518

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบปฏิบัติการสนาม (Field Study) คือได้ปฏิบัติการด้วยตนเองทุกกรณี เพราะได้ไปศึกษาคนควาที่วิทยาลัยครูทุกแห่ง ตั้งแต่การนำแบบสอบถามไปส่ง การขอความร่วมมือ และการอำนวยความสะดวก ตลอดจนการอธิบายข้อสงสัยในการตอบแบบสอบถามให้แก่ผู้ตอบ ชันสุดท้ายได้เก็บแบบสอบถามกลับมาเพื่อรวบรวมข้อมูลต่อไป

นอกจากนี้ยังได้ใช้แบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ หรือผู้ที่ใดมอบหมาย รวมทั้งการสัมภาษณ์ไม่เป็นทางการ ระหว่างอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับกิจการนักศึกษา และนักศึกษาบางคนที่ได้ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การนักศึกษา เพื่อประโยชน์ในการแปรผลการออกปฏิบัติการสนามในการวิจัย มีรายละเอียดตาม วัน เวลา ดังต่อไปนี้

1. วันที่ 25-26 ธันวาคม 2518 ได้ปฏิบัติงานที่ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช ได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการ แล้วแจกแบบสอบถามให้กับประชากรทั้ง 2 กลุ่ม คือ
 กลุ่มผู้บริหารอาจารย์ แจกแบบสอบถามให้ จำนวน 25 ชุด หรือร้อยละ 100.00 ใ้รับคืนมา จำนวน 25 ชุด หรือร้อยละ 100.00 ใช้ได้จำนวน 25 ชุด หรือร้อยละ 100.00

กลุ่มนักศึกษา แจกแบบสอบถามให้ จำนวน 100 ชุด ใ้รับคืนมา 100 ชุด หรือร้อยละ 100.00 ใช้ได้ จำนวน 100 ชุด หรือร้อยละ 100.00

2. วันที่ 7-8 มกราคม 2519 ได้ปฏิบัติงานที่ วิทยาลัยครูภูเก็ต ได้สัมภาษณ์ผู้รักษาการแทนผู้อำนวยการ แล้วแจกแบบสอบถามให้กับประชากรทั้ง 2 กลุ่ม คือ
 กลุ่มผู้บริหารอาจารย์ แจกแบบสอบถามให้ จำนวน 25 ชุด หรือร้อยละ 100.00 ใ้รับคืนมา 22 ชุด หรือร้อยละ 88.00 ใช้ได้จำนวน 20 ชุด หรือร้อยละ 80.00

กลุ่มนักศึกษา แจกแบบสอบถามให้ จำนวน 100 ชุด หรือร้อยละ 100.00 ใ้รับคืนมา จำนวน 100 ชุด หรือร้อยละ 100.00 ใช้ได้จำนวน 100 ชุด หรือร้อยละ 100.00

3. วันที่ 12-13 มกราคม 2519 ได้ปฏิบัติงานที่ วิทยาลัยครูสงขลา ได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการมอบหมาย แล้วแจกแบบสอบถามให้กับประชากรทั้ง 2 กลุ่ม คือ
 กลุ่มผู้บริหารอาจารย์ แจกแบบสอบถามให้ จำนวน 25 ชุด หรือร้อยละ 100.00 ใ้รับคืนมา จำนวน 25 ชุด หรือร้อยละ 100.00 ใช้ได้จำนวน 25 ชุด หรือร้อยละ 100.00

กลุ่มนักศึกษา แจกแบบสอบถามให้ จำนวน 100 ชุด หรือร้อยละ 100.00 ใ้รับคืนมา จำนวน 100 ชุด หรือร้อยละ 100.00 ใช้ได้จำนวน 100 ชุด หรือร้อยละ 100.00

4. วันที่ 14-15 มกราคม 2519 ได้ปฏิบัติงานที่ วิทยาลัยครูยะลา ได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการ แล้วแจกแบบสอบถามให้กับประชากรทั้ง 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มผู้บริหารอาจารย์ แจกแบบสอบถามให้ จำนวน 25 ชุด หรือร้อยละ 100.00 ได้รับคืนมา จำนวน 23 ชุด หรือร้อยละ 92.00 ใช้ได้จำนวน 20 ชุด หรือร้อยละ 80.00

กลุ่มนักศึกษา แจกแบบสอบถามให้ จำนวน 100 ชุด หรือร้อยละ 100.00 ได้รับคืนมา จำนวน 94 ชุด หรือร้อยละ 94.00 ใช้ได้จำนวน 90 ชุด หรือร้อยละ 90.00

สรุปการปฏิบัติงานในการนำแบบสอบถาม เพื่อไปสอบถามประชากรทั้ง 2 กลุ่มของวิทยาลัยครูในภาคใต้ทั้ง 4 แห่ง ได้ใช้แบบสอบถาม จำนวน 100 ชุด ตามผู้บริหารและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับกิจการนักศึกษา ได้รับคืนมาเฉพาะที่ใช้ได้ จำนวน 90 ชุด หรือร้อยละ 90.00 ส่วนแบบสอบถามที่ใช้ตามกลุ่มนักศึกษา จำนวน 400 ชุด ได้รับคืนมาเฉพาะที่ใช้ได้เพียง 390 ชุด หรือร้อยละ 97.50

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเสนอข้อมูล ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งของผู้บริหารและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับกิจการนักศึกษา เสนอในรูปตารางเพื่อเปรียบเทียบกัน โดยแยกเป็นตารางของผู้บริหารอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับกิจการนักศึกษา และตารางของนักศึกษา เพื่อให้เห็นเด่นชัด

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษา ตามในรูปข้อเท็จจริง ตามหลักทฤษฎี

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ คุณภาพ ประสิทธิภาพ และปัญหาในการบริหารกิจการนักศึกษา

การเสนอข้อมูลของตอนที่ 2 และตอนที่ 3 จะเสนอรวมกันเป็นเรื่อง ๆ โดยนำข้อมูลของแต่ละวิทยาลัย เสนอไว้ในตารางเดียวกัน เพื่อจะได้เปรียบเทียบความแตกต่างของแต่ละสถานศึกษาควย การเสนอข้อมูลเป็นไปตามลำดับเรื่อง ดังต่อไปนี้

1. การรับสมัครและการสรรหานักศึกษา
2. การประเมินิเทศและการลงทะเบียน
3. การแนะแนว

4. การบริการ เกี่ยวกับสุขภาพ
5. การบริการ หอพัก
6. วินัยนักศึกษา
7. องค์การนักศึกษาและกิจกรรมนักศึกษา
8. การช่วยเหลือคานการเงินและสวัสดิการอื่น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติ ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าร้อยละของแต่ละกลุ่ม
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ในการบริหารกิจการนักศึกษา ตามหลักการและทฤษฎี รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพและปัญหา ใช้วิธีหาค่าร้อยละของแต่ละกลุ่ม เพื่อจะได้แสดงข้อแตกต่างแล้วเปรียบเทียบกัน

$$\text{สูตร คารอยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบในข้อหนึ่ง ๆ} + 100}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย